

DAGSTIDNINGAR SOM HISTORISK KÄLLA



Introduktion för läraren

Dagstidningar utgör en av de kanske vanligaste källorna för de som ägnar sig åt historisk forskning. Det är inte så konstigt, dels har det givits ut tidningar i Sverige sedan 1645 då *Ordinari Post Tijdender* först gavs ut, och dels är de ofta lätt tillgängliga genom en omfattande digitalisering. Tidningar för hundra år sedan skrev om det som var viktigt för dåtidens människor på samma sätt som dagens tidningar skriver om det som är viktigt för oss. Det innebär dock också att dåtidens tidningar inte ger oss hela sanningen, det kan ha hänt saker som man då inte uppfattade som viktiga nog att skriva om, men som vi nu ser som betydelsefulla för historien. Tidningar är inte heller en primär förstahandskälla i annat än för sig själva, och är ofta tendensiösa.

Syftet med den här övningen är att låta eleverna själva göra historisk forskning genom att använda sig av dagstidningar som historiskt källmaterial med hänsyn till de källkritiska kriterierna. Övningen förutsätter att eleverna har vissa förkunskaper om rösträttskampen och demokrati.

Läraren avgör om arbetet ska utföras enskilt eller i grupp, och vilken redovisningsform som passar bäst.

Moment 1 – Vad skrevs om allmän rösträtt för 100 år sedan?

Hos [Kungliga biblioteket](#) finns alla tidningar som givits ut i Sverige på mikrofilm, och många av dem har också digitaliserats. Av upphovsrättsliga skäl finns dock bara tidningar till och med 1903 fritt tillgängliga på nätet. Via KB har man också tillgång till [Nya Lundstedt Dagstidningar](#), där man kan söka fakta som en tidnings politiska tendens från år 1900 och framåt. Under Tidningsveckan har eleverna även tillgång till [Svenska Dagbladets historiska arkiv](#), förutsatt att man har tecknat upp sig för [gratis digital-SvD](#) under perioden. Även [Dagens Nyheters historiska arkiv](#) är tillgängligt under Tidningsveckan.

Läraren inleder med att visa hur man söker i KB:s och tidningarnas databaser. En tidsbegränsning gällande rösträttsfrågan kan vara den 22 juni 1866 då tvåkammarriksdagen infördes. Vilka sökord som används avgör resultaten. Ordet "rösträtt" är troligen för brett, då det ger träffar i allt från föreningsstämmor till riksdagen. Använd hellre mer specifika sökord inom citattecken som "allmän rösträtt" eller "kvinnlig rösträtt" och varianter på dessa.

Som en inledning kan läraren visa eleverna SvD från den 7 december 1905 och artikeln "[Kvinnornas rösträttsfråga](#)" på sidorna 3 och 4, som ger en dåtida bakgrundsförklaring. Artikeln "[Rösträttssegern vunnen för Sveriges kvinnor](#)" på sidan 21 den 25 maj 1919 i samma tidning sammanfattar kampen.

- Låt eleverna söka efter tidningsartiklar i de digitala databaserna hos Kungliga biblioteket, Svenska Dagbladet och Dagens Nyheter gällande kampen för allmän rösträtt.
- Frågor de kan söka svar på är exempelvis:
 - När började debatten om allmän rösträtt föras i tidningarna?
 - Hur löd argumenten för och emot allmän rösträtt?
 - Kan man se någon skillnad i argumenten beroende på tidningens politiska tendens?
 - Framträder några särskilda personer i diskussion? Vilken betydelse ges de?
 - Vad kan man säga om att använda dåtida dagstidningar som historisk källa?

Källor och information

Kungliga bibliotekets databas för dagstidningar: <https://tidningar.kb.se/>

Databasen NLD: <https://www.kb.se/hitta-och-bestall/hitta-i-samlingarna/nya-lundstedt-dagstidningar.html>

Svenska Dagbladet fritt digital med historiskt arkiv: <https://kund.svd.se/webApp/foretag-svd-erbjudande>

Dagens Nyheters historiska arkiv: <https://arkivet.dn.se>